

T.C.

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL MÜDÜRLERİNİN DERS DENETİMİNE İLİŞKİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(PAMUKKALE İLÇE ÖRNEĞİ)**

Bilge AYDAZER

DENİZLİ 2020

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL MÜDÜRLERİNİN DERS DENETİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ
(PAMUKKALE İLÇE ÖRNEĞİ)**

Bilge AYDAZER

Danışman

Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

TEŞEKKÜR

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tezsiz yüksek lisans yapma sürecinde değerli bilgilerini ve tecrübelerini bizden esirgemeyen, mesleki hayatımda büyük değişikliklere yol açan ve her anlamda bizlere örnek olan değerli hocalarım Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN, Doç. Dr. Funda NAYIR, Dr. Öğretim Üyesi Gökhan TUZCU, Dr. Öğretim Üyesi Metin YAŞAR, Dr. Öğretim Üyesi Ömür Kaya KALKAN ve Dr. Öğretim Üyesi Aydan ORDU'ya

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bana yol gösterici ve destek olan, ilgisini ve önerilerini cömertçe paylaşan değerli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Fatma Çobanoğlu'na

Yüksek lisans eğitimimim boyunca bilgilerinden yararlandığım, derslerime giren bütün hocalarıma,

Yüksek lisans yaptığım dönemde benden her anlamda yardımlarını esirgemeyen ve her daim yanımda olan sevgili annem, babam ve kardeşime; kendilerine ayırmam gereken zamanı yüksek lisans için kullanmama karşın desteklerini esirgemeyen

Sevgili kızlarım Yağmur DEYNELİ ve Damla DEYNELİ'ye

Tüm kalbimle teşekkür ederim.

Bilge AYDAZER

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Biçe AYDAZER

ÖZET

OKUL MÜDÜRLERİNİN DERS DENETİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (PAMUKKALE İLÇE ÖRNEĞİ)

AYDAZER, Bilge

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU
Mayıs 2020, 50 sayfa

Bu araştırmada, Denizli ili Pamukkale ilçesindeki okullarda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019–2020 Eğitim-Öğretim Yılı Denizli ili Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. “Maksimum çeşitlilik” örnekleme yöntemiyle seçilen birbirinden farklı okullarda çalışan öğretmenlerden 33 öğretmene ulaşılarak veriler toplanmıştır. _Araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafında literatür taranarak ve uzman görüşü alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler sınıflanarak katılımcılara kod verilmiş ve veriler tasnif edilerek temalandırılmış ve tablolaştırılarak analiz edilerek yorumlanmıştır. 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ilçesindeki okullarda görev yapan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşlerinin incelendiği bu çalışmada; Katılımcıların her sosyo ekonomik düzeyden ve öğretim kademesinden olmakla birlikte sosyo-ekonomik düzey olarak orta düzeyde ve kademe olarak ortaokullarda yoğunlaşmıştır. Kıdem olarak genellikle 16-20 yıl ve 31-40 yaş aralığında ve kadınlardan oluşmuştur. Öğretmenlerin görüşlerine göre okul müdürlerinin ders denetiminde yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul müdürlerinin ders denetiminden önce genellikle öğretmenlerle görüştikleri ve ders denetimine bir ders saati ayırdığı ve bunun da öğretmenler tarafından yeterli görülmektedir. Okul müdürlerinin ders denetimine öğretmenlerin yaklaşımının ders denetiminin gerekli olduğu şeklindedir. Okul müdürlerinin ders denetimi sırasında öğretmenlerin genellikle rahat oldukları ve mesleki gelişimlerinde ders denetiminin gerekli ve faydalı olduğu kanaatini taşıdıkları görülmüştür. Okul müdürlerinin genellikle ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, gerekli açıklama, rehberlik, yönlendirme ve öğretmenlere görüşlerini ifade etme imkânı verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin ders denetiminde okul müdürlerinden adaletli, yenilikçi ve güler yüzlü olmalarını bekledikleri tespit edilmiştir. Ders denetiminde okul müdürlerinin yetkinliğinin artırılması, adaletli denetim yapmalarının teşvik edilmesi ve denetimde objektif davranılması eğitimin niteliğinin artmasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ders denetimi, öğretmen, okul müdürü

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
PROJE ONAY SAYFASI -----	iii
TEŞEKKÜR -----	iv
ETİK BEYANNAMESİ -----	v
ÖZET -----	vi
İÇİNDEKİLER -----	viii
TABLOLAR LİSTESİ -----	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ -----	1
1.1. Problem Durumu -----	2
1.1.1. Problem Cümlesi ve Alt Problemler -----	3
1.2. Araştırmanın Amacı -----	4
1.3. Araştırmanın Önemi-----	4
1.4. Sayıtlar -----	5
1.5. Sınırlılıklar -----	5
1.6. Tanımlar -----	6
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Kuramsal Çerçeve -----	7
2.1.1. Denetim -----	7
2.1.2. Denetimin İlkeleri -----	7
2.1.3. Okul Müdüründe Bulunması Gereken Özellikler -----	8
2.1.4. Denetim Türleri -----	9
2.1.4.1. Kurum denetimi -----	10
2.1.4.2. Ders denetimi -----	10
2.1.5. Öğretmen Denetimi ve Önemi -----	12
2.2. İlgili Araştırmalar -----	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM -----	16
3.1. Araştırmanın Modeli -----	16
3.2. Çalışma Grubu -----	16
3.3. Veri Toplama Aracı -----	18

3.4. Verilerin Analizi	-----	19
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM	-----	20
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	-----	20
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	20
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	22
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	24
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	26
4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	28
4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	30
4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	32
4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	33
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	-----	37
5.1. Tartışma ve Sonuç	-----	37
5.2. Öneriler	-----	39
KAYNAKÇA	-----	40
EKLER	-----	43
ÖZGEÇMİŞ	-----	50

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özelliklere Göre Dağılımı	17
Tablo 4.1. Okul Müdürünün Ders Denetimi Yeterliliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Analiz.....	21
Tablo 4.2. Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Öncesi Öğretmenlerle Görüşmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri	23
Tablo 4.3. Okul Müdürlerinin Ders Denetimine Ayırdığı Süreye İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri	24
Tablo 4.4. Okul Müdürlerinin Ders Denetiminin Rehberlik ve Denetim Sürecine Etkisine Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri	26
Tablo 4.5. Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Esnasında Öğretmenlerin Hislerine Yönelik Görüşleri	28
Tablo 4.6. Okul Müdürlerinin Ders Denetiminin Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Sürecine Etkilerine İlişkin Görüşleri	30
Tablo 4.7. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Ders Denetiminden Sonra Geri Dönüt İçin Yeterli Zaman, Açıklama, Rehberlik, Yönlendirme ve Öğretmenlere Görüşlerini İfade Etme İmkânına İlişkin Görüşleri	32
Tablo 4.8. Okul Müdüründen Ders Denetimi İlişkin Öğretmenlerin Beklentileri	34

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Eğitim en yalın haliyle; kişilerin davranışlarında istendik ve planlı değişikliklerin meydana gelme süreci (Ertürk, 1997) şeklinde tanımlanabilir. Mustafa Kemal'e göre "en önemli, en esaslı nokta eğitim meselesidir. Çünkü eğitim bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı yüce bir toplum halinde yaşatır, ya da bir milleti esarete ve sefalete terk eder" (Aytaç, 1984, s.10).

Temel girdisi, işleyeni, çıktısı, yöneteni ve denetleyeni insan unsuru olan eğitim örgütlerinin varoluş amacı kalıcı davranış değişikliği oluşturmaktır. Bu nedenle eğitim örgütlerinde yönetim ve denetimin önemi giderek artmaktadır (Çelikten, 2010). Yönetim, örgütün temel amaçlarını gerçekleştirmek için insan ve madde kaynaklarının etkili kullanılmasıdır (Bursalıoğlu, 2000). Eğitim örgütlerinde etkili ve verimli eğitim ortamının oluşturulmasında okul müdürü sorumlu yöneticidir. Değerlendirme ve denetim yönetim süreçlerinden biri olarak düşünüldüğünde okul müdürlerinin denetim görevi eksikliklerin giderilmesi ve kalitenin artması açısından büyük önem arz etmektedir.

2014 yılında çıkarılan "Milli Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"a istinaden öğretmenlerin denetimi okul müdürlerinin yetki ve sorumluluğundadır (MEB, 2014).

Denetimin yönetim süreci içinde yer aldığı anlayışıyla birlikte birçok örgütte olduğu gibi eğitim örgütlerinde 1913'te Bobbit'in öne sürdüğü klasik denetim (Taylor modeli) yaklaşımı başlamıştır. Günümüze kadar pek çok yöntem denenmekle birlikte Sergiovanni ve Starratt'ın (1979) savunduğu çağdaş denetim yaklaşımı çerçevesinde farklı uygulamalar hayata geçirilmiştir. Değişen şartlara göre günümüzde de çeşitli model ve uygulamalar geliştirmek için çalışmalar devam etmektedir. Öğretmenin görevini icra ederken denetimi araştırılmaya ve irdelenmeye devam etmektedir (UNESCO, 2007; Aksu ve Mulla, 2009; Beycioğlu ve Dönmez, 2009; Kayıkçı ve Şarlak, 2009; Yaman, 2009; Yavuz ve Yıldırım, 2009). Okul yöneticileri ve öğretmenler için rehberlik ve denetim, kaynakların etkin ve verimli kullanımı, performans artışı, kalite ve verimin artması,

amaçların gerçekleşmesi için gerekli olup çalışanların niteliğinin artması için de önemlidir. Çünkü denetimin amacı, örgüt amaçlarına ulaşma, daha iyi sonuçlar elde etme ve süreci geliştirmektir (Aydın, 2014, s.11).

1.1. Problem Durumu

Eğitim-öğretimde istenen amaçlara ulaşabilmesi için demokratik yapıyla birlikte eğitim yöneticileri başta olmak üzere öğretmen ve diğer paydaşların üzerine düşen görevi en iyi şekilde yapmaları ve çözüm odaklı, bilinçli ve destekleyici tavır ve davranışlar içinde bulunmaları gerekmektedir. Eğitim öğretim süreci boyunca teknolojinin etkin ve verimli kullanılması, iş görenlerin iş doyumunun, motivasyonunun ve örgütsel bağlılıklarının yüksek düzeyde olması büyük önem arz etmektedir.

Eğitim öğretim süreci içinde rehberlik ve denetim çalışmalarının önemi çağdaş sistemlerde her geçen gün daha çok ön plana çıkmaktadır. Çünkü eğitim örgütlerinin esas unsuru insan olup girdi, işleme ve çıktı aşamalarının tamamında insan başat faktördür. Bu durum süreç içinde hataların çok daha önceden fark edilerek düzeltilmesini zaruri kılmaktadır. Be nedenle okul ve öğretmenler eğitim öğretim sürecinde amaçlara ulaşma derecesinin tespit edilmesi amacıyla planlı olarak izlenmelidir. Eksiklikler giderilmeli, hatalar düzeltilmeli, olumsuzluklar önlenmeli ve işleyiş iyileştirilmelidir (Aydın, 2014, s.1).

Denetim, “durum saptama, değerlendirme, düzeltme ve geliştirmeden oluşan çembersel bir eylem” (Dönmez ve Demirtaş, 2018, s.457) olarak ifade edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında okulların gerek yönetim ve yöneticiler gerekse öğretmenlerin denetimi eğitim öğretim ve yönetimin kalitesinin artmasına fırsat yaratabilecektir. Ancak bu sürecin sağlıklı yürütülmesi, yönetilmesi, değerlendirme kriterlerinin objektif olması ve denetleyenin yetkinliği ve yaklaşımı çok büyük önem arz etmektedir.

24 Mayıs 2014 tarih ve 29009 sayılı Resmi Gazete’de “Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği” ile müfettiş yardımcıları ve müfettişlerin görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Yapılan bu yönetmelik değişikliğiyle ders denetim görevi müfettişlerden alınarak okul müdürlerine verilmiştir. “Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin ” 7. Bölümünde “Okul müdürünün görev, yetki ve

1. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimi yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimi öncesi öğretmenlerle görüşme yapmalarına yönelik görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ayrılan süreye ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Öğretmenler, okul müdürünün ders denetimi esnasında kendilerini nasıl hissediyor?
6. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimlerinin mesleki gelişimlerine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve öğretmenlere görüşlerini ifade etme imkânına ilişkin görüşleri nedir?
8. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin beklentileri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; Denizli ili Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin tartışmalar bilimsel düzlemde incelenerek literatüre katkı sağlanmaya çalışılacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim sistemimizde sürekli değişiklikler yapılmaktadır. Değişikliklerin içinde bulunan dönemin ihtiyaçlarından doğması, topluma, iç ve dış paydaşlara doğru anlatılması büyük önem arz etmektedir. Ders denetimlerinin müfettişlerden alınarak okul müdürlerine verilmesi de 2014 yılından bu yana birçok tartışmayı beraberinde getirmiştir. Rehberlik ve denetimin önemi herkes tarafından bilinmekle birlikte bunun ehil kişiler tarafından yapılmasının gerekliliği de tartışma götürmez bir gerçeklik olarak kabul edilmektedir.

Ders denetimleriyle öğretmenlerin öğretim becerilerini geliştirmek ve gelişmeye açık alanlar konusunda farkındalık yaratarak mesleki gelişimlerine katkı sağlama amaçlanmaktadır. Ders denetimlerinde okul müdürlerinin davranışlarıyla öğretmenlerin beklentilerinin örtüşmesi denetim sonrasında öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde güdülenmeleri sağlayabilir (Duykuluoğlu, 2016, s.19-20).

Örgütler, varoluş sebebi nedeniyle amaçlarını ne düzeyde gerçekleştirdiğini bilmeli ve izlemelidir (Memduhoğlu, 2012, s.136). Bu durum her şeyi insan olan eğitim örgütleri için çok daha önemlidir. Eğitim örgütlerinde “değerlendirme süreci olarak denetim, eğitim kurumlarında var olan bilgiler ışığında, koşulların ve süreçlerin değerlendirilmesi ve titizlikle incelenmesi süreçlerini” içermektedir (Aydın, 2014, s.11). Denetim aynı zamanda öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak için farklı sistemlerle aracılık yapan süreç olarak görülebilir (Aydın, 2013, s.3). Eğitim örgütleri açık sistemler olarak sosyal çevreye bağlı olduğundan değişime açık örgütlerdir. Sosyo-politik ve ekonomik alanlardaki değişiklikler eğitim örgütlerinin amaçlarını ve bu amaçları gerçekleştirmede takip edilecek sistematığı etkileyebilir. Bu açıdan bakıldığında denetim örgütün amaçlarına ulaşmada eğitim örgütlerini güncel ve sosyal çevredeki gelişmelere adaptasyonunu sağlayabilir.

Literatür incelendiğinde ülkemizde okul müdürlerinin ders denetimiyle ilgili çalışmaların az olduğu görülmektedir. Çalışmanın yürütüldüğü bölgede de konuyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırmada öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimlerine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Ortaya çıkan bulgular ışığında gerekli öneriler verilmeye çalışılacaktır.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın planlanıp yürütülmesinde aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğretmenler görüşme sorularına doğru cevap vermişlerdir.
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ders denetimiyle ilgili bilgileri yeterli düzeydedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.

2. Bu araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Okul M¼d¼rlerinin Ders Denetimine İlişkin G¼r¼řme Formu”na ¼ğretmenlerin verdikleri yanıtlarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okul M¼d¼r¼: “Okullarda eğitim ¼ğretim iş ve işlemlerinden sorumlu olan, okulu eğitim ¼ğretime uygun olacak şekilde d¼n¼řt¼ren y¼neticidir” (Ada, 2010).

Denetim: “¼nceden belirlenmiş hedeflere kurumların uygulamalarına bakılarak değerlendirmesi sonucunda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi s¼recidir” (Hayrullah, 2012).

Ders Denetimi: “Eğitim-¼ğretim çalışmalarındaki verimliliğin, bilimsel verilere ve objektif ¼l¼tlere g¼re değerlendirilerek, hedeflere hızla ulaşılabilmesi için, ¼ğretmenlerin yakından izlenmesi, karşılaştıkları problemlerde kendilerine meslekî yardım ve rehberlikte bulunulması gibi pek çok y¼nleri olan denetimdir” (MEB, 2010).

¼ğretmen Denetimi: “¼ęrencilerin, bilgi ve beceri d¼zeyleri ile ¼ğretmenin, alan bilgisi, pedagojik formasyonu ve diğer eğitim-¼ğretim çalışmalarının tespiti, g¼zlemi ve değerlendirmesi için okul m¼d¼rleri ve g¼revlendirilmiř denetçiler tarafından yapılan denetim ve rehberliktir” (MEB, 2003).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde alan yazın taraması sonucu günümüze kadar yapılan araştırmalarda yer alan; “Denetim, Denetim İlkeleri, Okul Müdüründe Bulunması Gereken Özellikler, Denetim Türleri, Öğretmen Denetimi ve Önemi ile İlgili Çalışmalar” başlıkları altında ortaya konulmuş ve bu alanda yapılmış ulaşılabilen çalışmalara yer verilmiştir.

2.1.1. Denetim

Denetim kavramının birçok tanımı olmakla birlikte denetim, “yapılmış ve yapılmakta olan işlerin mevzuata, belirlenen amaç ve temel ilkelere uygunluğunu, doğruluğunu, düzenliliğini, verimliliğini, etkililiğini, ekonomikliğini; objektif, geçerli, güvenilir ölçütlere göre ortaya koyma, değişim ve gelişime yönelik öneriler hazırlama ve rehberlikte bulunma” süreci (MEB, 2010) olarak tanımlanabilir. Başka bir ifade ile denetim; okulun amaçlarını gerçekleştirmesi amacıyla çalışanlara yapılan mesleki rehberlik ve yardım (Taymaz, 2015, s.8) şeklinde değerlendirilebilir.

MEB Rehberlik ve Denetim Başkanlığı tarafından hazırlanan Rehberlik Denetim Rehberi’nde ise denetim: “*Genel olarak kamuda, özel ve tüzel kişiliği bulunan kurum ve kuruluşlarda yapılmakta olan işlerin; kaynak, imkan ve şartlar dikkate alınarak, yasal çerçeve ile belirlenen amaç, öngörülen temel ilke ve hedeflere uygunluğunu, doğruluğunu, düzenliliğini, verimliliğini, ekonomikliğini, etkinliğini; objektif, geçerli, güvenilir ölçütlere göre karşılaştırma yapabilme, ulusal standartlara ve planlanan esaslara göre durumunu ortaya koyma, giderilebilir eksiklikler için rehberlikte bulunma, değişim ve gelişim için misyon ve vizyon kazandırmaya ilişkin öneriler getirme sürecidir*”(MEB, 2016).

2.1.2. Denetim İlkeleri

Denetim ilkeleri, farklı kaynaklarda çeşitli biçimlerde sınıflanmış olmakla birlikte denetim ilkeleri aşağıdaki gibi sekiz başlık altında incelenebilir (Başar, 2013). Bu ilkeler; amaçlılık, planlılık, süreklilik, nesnellik, bütünlük, durumsallık, açıklık, demokratiklik olup aşağıda açıklanmıştır.

- **Amaçlılık:** Denetim faaliyetlerinin denetimin yakın ve uzak amaçlarıyla uyumlu olmasıdır. Denetimin “eskiden olduğu gibi, eksik bulma, suçüstü yakalama, sıkıntıya sokma gibi amaçlarla değil, düzeltme ve geliştirme” amacıyla yapılmasıdır. Denetim belli bir amaçla yapıldığı takdirde hedeflenen sonuçlara ulaşılabilir.
- **Planlılık:** Denetim faaliyetleri önceden planlanmalıdır. Yıllık planlara ilaveten günlük planların da yapılması gerekmektedir. Plansız programsız yapılan işlerde eksiklikler ve aksaklıkların oluşması kaçınılmaz olacağından dolayı amaçtan sapmalar oluşabilir. Planlamanın olmaması halinde işbirliği de sağlanamadığından dolayı işlerin birbirine uyumunun sağlanması da mümkün olmayacaktır.
- **Süreklilik:** Denetimde sürekliliğin sağlanmasında en etkili yöntem denetim görevlerinin yayılması ve bireylerin özdenetimli olmasının sağlanmasıdır. Okul müdürleri okullarında olduklarından devamlı surette denetim yapabilirler. Okulda çalışanların özdenetimli olması ve okulu benimsemesi-aidiyet duygusunun olmasıyla birlikte denetimi işini herkesin işi haline getirerek yöneticinin denetim yükünü azaltır.
- **Nesnellik:** Denetimde yargıların olmamasıdır. Nesnellik için denetleyen tam ve gerçek bilgili olmalı, objektif davranmalı ve aklını kullanmalıdır. Denetim ölçütleri standart, nesnel, gerçekçi olmalı, bilgi ve yargılar sayısal ifadelerle somutlaştırılmalıdır.
- **Bütünlük:** Denetçinin denetim esnasında olayları bütün olarak değerlendirmesidir.
- **Durumsallık:** Görelilik-durumsallık, durumun gerektirdiği veya koşulların etkilediği bütün şeylerin göz önüne alınmasıdır. Durumsal değişkenler süreç ve sonuçları değiştirir bundan dolayı şartların göz önüne alınması gerekir. Okulun

başarı durumu yıllara göre değişkenlik gösterebilir ancak denetim yapılırken mevcut durumun dikkate alınması gerekir.

- **Açıklık:** Denetimde bütün faaliyet ve bunların sonuçlarının denetleyici ve denetlenene açık olmalıdır. Böylelikle gizlilik oluşmaz ve amaçlara kolayca ulaşılabilir. Açıklık olmadığında denetimin önemli öğelerinden biri olan düzeltme geliştirme yapılamaz.
- **Demokratiklik:** Denetleyicinin denetleme esnasında denetleneni sürecin içine dahil etmesi demektir. Bu durumda denetlenen kişinin bakış açısı değişerek denetleyicinin bakış açısıyla da bakabilmesine imkan verir bu durum ise özdenetime götürür. Ayrıca denetleyicinin denetimden etkilenen kişilerin görüş ve düşüncelerine açık olması gerekir. Bu durumda denetleyici de denetlenenin bakış açısıyla olaylara bakabilir ve denetimden verim elde edilir. Denetleyici ve denetlenen de empati yeteneği gelişir.

Okul müdürlerinin ders denetimi yaparken yukarıdaki ilkeleri gözeterek görevini yapması hem denetimin sağlıklı ve verimli olmasına imkan verecek hem de denetlenen öğretmen üzerinde olumlu ve yapıcı etki bırakılmasına katkı sağlayacaktır.

2.1.3. Okul Müdüründe Bulunması Gereken Özellikler

Okul müdürlüğü yapılan görev itibariyle önemli ve kritik bir görevdir. Okulun bütün iş yükü ve sorumluluğu yönetim ve denetim olarak okul müdürlerinin üzerine bırakılmış durumdadır. Yetkileri son derece azaltılmış ve elinden alınmış, kadrosu bile olmayan sadece dört yıllık görevlendirme ile çalışan asli görevi öğretmenlik olan kişilerdir. Yöneticilik ikinci görev olarak verilmiştir. Bu şartlarda okul müdürlüğü görevi oldukça zor bir görev olarak görülebilir.

Okul müdürü olarak atanacak kişilerin kişisel özellikleri aşağıda sıralanmıştır (MEB, 2000)

Okul müdürü olarak atanacak kişilerin kişisel özellikleri

- Türkçeyi açık anlaşılabilir ve yalın bir şekilde kullanabilen,
- Misyon ve vizyon sahibi,
- Temsil yeteneği olan,
- Liderlik, işletmecilik bilgi ve yeteneklerine sahip,
- Sevk ve idare yeteneği olan,
- Dinamik,
- Ekip çalışması anlayışına önem veren,
- Kaynakları etkili ve verimli bir şekilde kullanabilen,
- İyi insan ilişkileri kurabilen,
- Güvenilir, adil, sabırlı, dürüst ve anlayışlı olan,
- Objektif değerlendirmeler yapabilen,
- Problem çözebilen,
- Karşılaştırma ve kıyaslama becerisine sahip,
- Kendisi ile barışık,
- Astları ile uyumlu çalışabilen,
- Yeniliklere açık ve kendini sürekli geliştiren,
- Yetişkin psikolojisini bilen ve buna göre davranan,
- Bakanlığın, il ve ilçe yönetiminin teşkilat yapısı ile çalışma sistemini iyi bilen,
- Bütçe uygulamaları, inceleme, soruşturma, değerlendirme ve alanındaki konularda bilgili, tecrübeli ve yönetim bilgisine sahip bir eleman olma özelliği aranır.

Okul müdürü olarak görevlendirileceklerin taşıması gereken özelliklere bakıldığında yapılacak iş için yeterli görülmeyle birlikte uygulamada bu kriterlere ne kadar riayet edildiği tartışma konusudur.

2.1.4. Denetim Türleri

Kurumlarda belirlenen amaç ve planlara ulaşılma derecesini belirlemek amacıyla değerlendirme yapılmaktadır. Bu değerlendirmelerin yapılmasında en fazla tercih edilen yöntem denetimdir (Taymaz, 2015, s.29). Pek çok denetim türü bulunmasına rağmen eğitimde en çok kullanılan ders ve kurum denetimi aşağıda açıklanmıştır.

2.1.4.1. Kurum denetimi. Taymaz (2015)'a göre “kurum denetimi, denetim türleri içinde en kapsamlı ve etkili” olanıdır. Kurum denetimi, imkanların yerinde kullanılmasını, eğitim öğretim faaliyetlerinin güçlendirilmesini, olumlu ve olumsuz durumların tespit edilerek gerekli önlemlerin alınması ve hazırlıkların yapılmasını, eğitimdeki gelişme ve yeniliklerin kurumlarla paylaşılmasına olanak tanır.

“MEB Rehberlik ve Teftiş Yönergesi”nde (1991) kurum denetimi, “resmî ve özel ilköğretim kurumlarının kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve kararları, eğitim-öğretim ve çalışma programlarının uygulanmasını, yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer görevlilerin çalışma düzenleri, başarı ya da başarısızlıkları ile verimliliklerini değerlendirmek” şeklinde ifade edilmiştir.

Kurum denetiminde kurumun amaçlarına ulaşacak biçimde çalışması, kendini sürekli yenilemesi ve geliştirmesi göz önünde bulundurulur. Planlardan, sosyal faaliyetlere, toplantılardan ders dağıtım çizelgelerine, sınıf öğrenci sayılarından şube rehber öğretmenlerine, görev dağılımları vb. bütün iş ve işlemler bunun içine dahildir. Bundan dolayı kurumun bütün faaliyetleri incelenerek eksiklik ve aksaklıklar bulunuyorsa çözüm önerileri sunulurarak gerekli önlemlerin alınması için ilgililere gereken rehberlik yapılır (Taymaz, 2015).

2.1.4.2. Ders denetimi. Ders denetimi, okullarda genel denetimler sırasında veya ayrı olarak yapılan öğretmenlerin kendi aralarındaki çalışması, yetişkinliği, uyguladığı yöntemler ve başarısı ile öğrencilerin yetişme düzeylerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla yapılan denetimdir (Taymaz, 2015, s.153).

MEB Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin 62. maddesinde ders denetimleriyle ilgili olarak; “Öğretmen ders denetimleri, genel denetimler sırasında veya bunlardan ayrı olarak yapılır. Bu denetimlerde, öğretmenlerin, kendi alanlarındaki yetişkinlikleri, göreve bağlılıkları, çalışmaları, öğretim metotlarını uygulamadaki yeterlikleri, Milli Eğitim Temel Kanunu'nda öngörülen hedefleri; ulaşılması yönündeki çabaları, öğrencilerin yetişme düzeyleri ve derslerde elde edilen sonuçların okuldaki eğitim ortamına ve çevreye yansımaları araştırılır” (MEB, 1993) demektedir.

Denetleyen okul müdürü öğretmenin durumunu değerlendirmek ve gerektiğinde ihtiyaç duyduğu gelişim alanlarını ortaya koymak amacıyla dikkatli ders gözlemi yapar. Bu amaçla denetçi (MEB, 2011);

Okul müdürü denetim yaparken;

- Önceden belirlenmiş olan ders saatinde gözlemin yapılacağı sınıfa, öğretmen ile birlikte gider.
- Öğrencilerin tümünü görebileceği uygun bir yerde oturur.
- Eğitim-öğretim sürecinde öğretmen ve öğrencilerin dikkatini bozacak davranışlardan kaçınır, dersin akışına müdahale etmez.
- Ders gözlemini kolaylaştırmak amacı ile hazırlanan “Öğretmen Değerlendirme Formu”ndan yararlanarak ders denetimini yapar.
- Öğretmen Değerlendirme Formu”nda belirtilen değerlendirme alanlarına ilişkin tespitlerine “Açıklamalar” bölümünde yer verir. “Öğretmen Denetim Rapor”unun düzenlenmesinde ve/veya kurum raportörlerine teslim edilecek föylerin hazırlanmasında bu formun açıklamalar bölümüne tuttuğu notlardan yararlanır.
- Gerek gördüğünde; dersin sonuna doğru öğrencilerin bilgi düzeyini ölçücü sorular sorar ve gecikmeye meydan vermeden öğretmenle birlikte sınıftan ayrılır

Ayrıca “Ders denetimlerinde, görülen ders saatlerindeki çalışmaların değerlendirilmesi yanında, öğretmenin; öğretim programını ve yıllık ders planlarını ne dereceye kadar uygulamış olduğu, soru düzenlemedeki yeterliliği, yaptığı yazılı yoklamalar, yaptırdığı öğrenci ödevleri ve bunları değerlendirmede dikkati, atölye çalışmaları ile kazandırdığı bilgi ve beceri düzeyi, öğrencileri kişisel çalışmalara

yöneltilmede gösterdiği başarı, okul içi ve dışı etkinlik ve davranışları da incelenip değerlendirilir” (MEB, 1993).

2.1.5. Öğretmen Denetimi ve Önemi

Öğretmenin görevi gereği yaptığı işin önemi tartışılmaz şekilde önemlidir. Geleceğin inşasında rol alacak olan çocukların yetiştirilmesi geleceğe hazırlanmasında adeta mimar olan öğretmenlerin işlerini ne derece yaptıklarının zaman zaman denetimi de gerekmektedir. Çünkü ölçülmeyen, değerlendirilmeyen işler eksik işlerdir. Öğretmenlerin denetimi oldukça eskiye dayanmaktadır. Denetim işlerinin aslında yönetim işlerinin bir parçası ve fonksiyonu olduğu değerlendirildiğinde yönetim teorileri ve uygulamalarındaki değişimlerin denetime ilişkin yaklaşım ve uygulamaların değişmesine neden olduğu söylenebilir. Bu nedenle “klasik yönetim yaklaşımları denetimin teknik yönüne, insan ilişkilerine dayalı yaklaşımlar rehberlik boyutunu öne çıkarırken, modern denetimin işlevleri; durum saptama, değerlendirme ve düzeltme-geliştirme” şeklinde kendini gösterdiği görülmüştür (Başar, 1995). Modern denetim anlayışının 19. Yüz yılda ortaya çıkması ve okul işleyişini denetlemenin yanında yönetici ve öğretmenlerin yeni gelişmeler hakkında bilgilendirilmesini de içermektedir (Taymaz, 1985, Aydın, 2014).

Türkiye’de okul müdürlerinin ders denetimi yapmasıyla ilgili ilk düzenlemelerin 1980’li yıllarda başladığı (Başar, 1981) görülmüştür. Ders denetimi görevlerini okul müdürlerinin işletme ve personel işleri gibi görevlere öncelik verdiklerinden dolayı asıl işleri olan eğitim-öğretimin faaliyetlerinin iyileştirilmesi için gerekli olan denetim görevini yeterince yapamadıkları (Bige, 2014) görülmüştür. Bu nedenle alan yazın çalışmalarında okul müdürlerinin denetim görevlerinin önemli olduğuna değinilerek “okul müdürlerinin öğretim lideri olmaları ve yönetim ve denetim konusunda eğitim almaları” (Yılmaz, 2009 ve “okul müdürlerinin denetçi olarak yetiştirilmelerinin önemli olduğu bu nedenle performansa dayalı bir değerlendirme ve denetim modeli geçilmesi” (Balkar ve Şahin, 2011) önerilmiştir.

Öğretmen denetimi ve öğretmen denetimin önemi, MEB Denetim Kurulu Başkanlığı’nın hazırladığı “Bilişim Araçları ile Performans Ölçme ve Değerlendirme Rehberi”nde (2010) aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

“Eğitimin her kademesinde, ülkemizin hızlı kalkınması için gerekli olan iyi eğitilmiş insan gücünün yetiştirilmesi, temel hedeflerimizdendir. Bu temel hedefin ortak elemanı olan öğrenciyi, topluma ve onun özelliklerine uyumlu, okuma-yazma becerilerini geliştirmiş, düşünme, analiz etme ve problem çözme yeterliliği olan, bilgi üretme ve bilgiyi verimli şekilde kullanabilme yeteneğine sahip, öğrendiğini davranışa dönüştüren, nitelikli bir insan olarak yetiştirmede, öğretmene önemli görevler düşmektedir. Öğretmen; neyi, niçin ve nasıl öğreteceğini bilmeli, öğrenmeyi paylaşabilmeli, öğrencilerini aktif öğrenme çabası gösteren kişiler haline getirebilmeli, etkinliklerinin amaca uygunluğunu ölçüp, sonuçlarını değerlendirerek, eksikliklerini giderebilmelidir.”

2.2. İlgili Araştırmalar

Konu ile ilgili literatüre bakıldığında çalışmaların daha çok 2014 yılı öncesine ait olduğu görülmekle birlikte konuyla ilgili son yıllarda da çalışmaların olduğu görülmektedir.

Dönmez ve Demirtaş (2018). “Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Görevlerine İlişkin Okul Müdürleri ve Öğretmenlerin Görüşleri (Adıyaman İli Örneği)” adlı araştırmalarında “okul müdürleri tarafından yapılan ders denetiminin yönetim ile öğretmenler iletişim ve etkileşimini arttıracığı, okul müdürünün öğretmeni yakından tanımaya imkan vereceği, ders denetiminin eğitim süreci içinde bir gün ya da bir ders saati gözlem yöntemiyle yapılabileceği sonucuna ulaşmışlardır.

Kayıkçı, vd. (2018) “Denetim Anlayışı ve Uygulamalarındaki Değişimler Hakkında Okul Müdürlerinin Görüşleri” adlı çalışmalarında okul müdürleri “müfettişler tarafından öğretmen ders denetiminin yapılmaması” konusuna “orta düzeyde” katıldıklarını belirtirlerken; denetim sisteminin yapı ve işleyişinde yapılan diğer değişimlere ise “çoğunlukla” düzeyinde katıldıklarını belirttikleri görülmüştür. Ayrıca çalışmada “öğretimin geliştirilmesine odaklanan bir denetim sisteminin kurulması önerilmiştir”.

Kazak (2013) “Ders Denetimindeki Uygulama Farklılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmalarında uygulama farklılıklarının öğretmenin monotonlaşmasını önlediği, öğretmenin her yönüyle donanımlı olmasını sağladığı, mesleki gelişimi sağladığı yönünde olumlu görüşler tespit edilmiştir . Bunun yanında, kişiye özel davranış geliştirme ve öncelikleri belirlemede sıkıntı yaşama; değerlendirme kriterlerinin tutarsızlığından kaynaklanan tereddüt sonucu kendi bildiği doğruları uygulama; izlenen eğitim politikalarındaki istikrarsızlığın ve sisteme oturtulmadan yapılan değişikliklerin denetime olan inancı sarsması; kaygı, kafa karışıklığı, özgüvenin ve motivasyonun sarsılması, kararsızlık, tedirginlik, öğretmenin kendisine olan saygısının azalması, denetmene olan güven ve saygının yitirilmesi yönünde olumsuz görüşler tespit edilmiştir (s.15).

Köybaşı vd. (2017) “İlkokullarda Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmalarında öğretmenlerin çoğunun ders denetimini istediği ancak kısa sürede değerlendirmenin sağlıklı olmayacağını ifade ettikleri, denetimde nesnel ilkelere ağırlık verilmesi, ihtiyaç duyuldukça denetim yapılmasını istedikleri görülürken öğretmenlerin ders denetiminde okul yöneticilerini uzman olarak görmedikleri gibi ders denetiminin müfettişler tarafından yapılmasını da istemedikleri görülmüştür. Ders denetiminin yapılmaması, geliştirme amaçlı olarak yapılacak ders denetimlerde okul müdürlerinin yeterliliğini artırmak için gerekli eğitim programlarını almaları önerilmiştir (s.327).

Yeşil ve Kış (2015) “Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmalarında ders denetimlerinin çoğunlukla dönemde 1 kez yapıldığı, ders denetimi yapmadan önce müdürlerin çoğunluğunun denetim yapacağını öğretmene haber verdiği ve ders denetiminde en çok dikkat edilen şeyin dersin sunumu olduğu görülürken öğretmenlerin ders denetimlerinin öğretmenlere katkısının olduğunu düşündükleri ve ders denetimlerinin en fazla katkısının öğretmenlerin eksiklerini görmesini sağladığı tespit edilmiştir (s.27).

Başar'ın (1981) “Okul Yöneticisinin Denetim Görevleri” adlı çalışmasında okul müdürlerinin işletme, personel işleri gibi alanlara öncelik verdikleri görülürken eğitim-öğretimin geliştirilmesi için önemli olan denetim görevini yeterince yerine getiremedikleri görülmüştür.

Özberk (1998) “İlköğretim İkinci Kademedeki Ders Denetim Sorunları” adlı

araştırmasında, müfettişlerin öğretmenlere rehberlik çalışmalarına öncelik vermedikleri, genellikle öğretmenle bir ön görüşme yapmadıkları, teftişlerde öğretmenlerin sosyopsikolojik etkenleri göz önünde bulundurmadıkları, başarı değerlendirmede çevre koşullarının göz önüne alınmadığı, müfettişler arasında uygulama birlikteliğinin olmadığı görülmüştür.

Gökçe (1994) “Bağımsız Ortaokullar ile İlköğretim Okulları 2. Kademesinde Denetim Amaçlarının Gerçekleşmesi ve Denetim İlkelerine Uyulması Konusunda Denetçi ve Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmasında bağımsız ortaokullar ile ilköğretim okullarının ikinci kademesinde ders denetiminin hedeflerinin gerçekleşmesinde denetim ilkelerine ne kadar uyulduğunu tespit etmeye çalışmıştır.

Karaarslan (2008) “İlköğretim İngilizce Öğretmenlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşleri” adlı araştırmalarında ders denetimine ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin “kısmen” düzeyinde olduğu ve objektif ve kabul gören ders denetim sisteminin eksikliğini vurgulamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma bu yönüyle betimsel tasarlanmış nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, yapılandırılmamış veya yapılandırılmış görüşme formları ya da doküman inceleme gibi nitel veri toplama teknikleriyle olgu ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya çıkarılmasına ilişkin nitel süreçlerin takip edildiği çalışmalardır (Yıldırım ve Şimşek 2013, s.39).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılında Denizli ili Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Sözü edilen evrende 3813 öğretmen bulunmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise bu öğretmenler arasından “maksimum çeşitleme” örnekleme yöntemiyle kademe ve sosyo-ekonomik profili birbirinden farklı okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lisede çalışan öğretmenlerden seçilen 33 öğretmen oluşturmaktadır.

Denizli ili Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerden katılım sağlayan 33 öğretmenin betimsel olarak “Okulun Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Durumu”, “Çalışılan Kademe”, “Kıdem”, “Yaş”, “Cinsiyet” ve “Branş” dağılımları aşağıda Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özelliklere Göre Dağılımı

<i>Özellik</i>	<i>Değişken</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
<i>Cinsiyet</i>	<i>Kadın</i>	17	51,52
	<i>Erkek</i>	16	48,48
<i>Sosyo-ekonomik düzey</i>	<i>Düşük</i>	6	18,18
	<i>Orta</i>	22	66,67
	<i>Yüksek</i>	5	15,15
<i>Çalışılan Kademe</i>	<i>Anaokulu</i>	5	15,15
	<i>İlkokul</i>	5	15,15
	<i>Ortaokul</i>	18	54,55
	<i>Lise</i>	5	15,15
<i>Kıdem</i>	<i>6-10 yıl</i>	5	15,15
	<i>11-15 yıl</i>	10	30,30
	<i>16-20 yıl</i>	13	39,39
	<i>21-25 yıl</i>	5	15,15
<i>Yaş</i>	<i>31-40</i>	19	57,58
	<i>41-50</i>	14	42,42
<i>Branş</i>	<i>Okulöncesi</i>	5	15,15
	<i>Sınıf</i>	2	6,06
	<i>Türkçe</i>	4	12,12
	<i>Matematik</i>	5	15,15
	<i>Sosyal Bilgiler</i>	3	9,09
	<i>Beden Eğitimi</i>	2	6,06
	<i>Tarih</i>	1	3,03
	<i>İngilizce</i>	1	3,03
	<i>Din Kültürü ve AB.</i>	1	3,03
	<i>Fizik</i>	1	3,03
	<i>Kimya</i>	1	3,03
<i>Teknoloji Tasarım</i>	2	6,06	

Tablo 3.1’de katılımcı öğretmenlerin cinsiyet dağılımının çoğunu (% 51,52) kadınların oluşturduğu, çalıştıkları okulların büyük bir bölümünün (% 66,67) orta düzey sosyo ekonomik düzeyde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin çalıştıkları kademeye

bakıldığında büyük çoğunluğunun (% 54,55) ortaokullarda çalışanlardan oluşurken kıdem olarak büyük kısmını (% 39,39) 16-20 yıl ve (%30,30) 11-15 yıl aralığındakilerden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca yaş olarak yarısından fazlasının (% 57,58) 31-40 yaşlarda olduğu ve 12 farklı branştan öğretmenin bulunduğu ve en çok katılımcının (%15,15) oran ile Matematik ve Okulöncesi öğretmenlerinden oluştuğu görülmüştür.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından literatür taraması sonucunda 8 madde olarak hazırlanan görüşme formu uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda son haline getirilmiştir. Hazırlanan görüşme formu 3 öğretmene uygulanarak kullanılabilirliği test edilmiştir. Bu pilot çalışma sonrası görüşme formu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme belirli düzeyde standartlık ve esneklik sağladığı için eğitim bilimi araştırmalarında uygun bir tekniktir ve nitel araştırma içerisinde tercih edilebilir (Ekiz, 2003).

Veriler toplanırken okulun bulunduğu yer, kademe ve sosyo-ekonomik profili farklı okullarda çalışanlar olmasına özen gösterilmiştir. Veri toplama sürecinde görüşmeye gidilecek okulun müdürü aranmış ve görüşmenin amacı, önem ve yararlılığı anlatılmıştır. Görüşme günü ve saati gönüllü öğretmenlerle anlaşarak belirlenmiştir. Anlaşılan zamanda diliminden 10-15 dakika önceden okula gidilmiştir. Önceden hazırlanan görüşme formundaki sorular katılımcıya (öğretmenlere) gösterilmiş ve görüşmeye katılımcı öğretmenin onayı ile başlanmış ve sorular sırayla katılımcıya sorulmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar yazılmıştır. Yazılan cevaplar katılımcıya okunmuş ve katılımcının onayından sonra yeni sorulara geçilmiştir. Görüşmenin bitiminde ortaya çıkan görüşme tutanak haline getirilerek katılımcıya imzalatılmıştır.

3.4.Verilerin Analizi

Katılımcı öğretmenlerin kişisel verilerin güvenliği ve araştırma etiği kapsamında katılımcı öğretmenlerin adı, soyadı ve okulları paylaşılmamış ve katılımcı öğretmenler (KÖ1, KÖ2, KÖ3.....) şeklinde kodlanarak verilmiştir. Katılımcıların görüşlerinin yer aldığı formlar değerlendirme ve çözülemeye tabi tutularak tanımlama yapılmış ve kodlara ulaşılmıştır. Kodlamalarla birlikte frekanslar elde edilmiş ve temalandırılarak tablolaştırılmıştır. Tablolar yorumlanarak analizler yapılmış ve çözümlenmiştir. Doğrudan alıntılarla yorumlar desteklenmiştir. Bulgular literatürdeki benzer çalışmalarla karşılaştırılarak tartışma ve sonuç bölümünde verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde görüşme formu yardımıyla elde edilen görüşlere ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulabilmek amacıyla görüşme formu yardımıyla elde edilen öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimi yeterliği, ders denetimi öncesi öğretmenlerle görüşmesi, ders denetimine ayırdığı süre, alan, konu yeterliği, ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisi, ders denetimi esnasında hisleri, ders denetiminin mesleki gelişime etkisi, ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerinin neler olduğuna ilişkin bulgular aşağıda ve ilerleyen sayfalarda verilmiştir

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimi yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir? biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimi yeterliliğine yönelik görüşleri; “Yeterli” ve “Yetersiz” olmak üzere iki ayrı kod altında analiz edilerek aşağıda Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Okul Müdürünün Ders Denetimi Yeterliliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Analizi

Tema	Kod	f	Görüşmeci Kodları
Ders Denetimi Yeterliliği	Yeterli	27	ÖK1, ÖK2, ÖK3, ÖK4, ÖK6, ÖK8, ÖK9, ÖK11, ÖK12, ÖK13, ÖK14, ÖK15, ÖK16, ÖK18, ÖK19, ÖK20, ÖK21, ÖK24, ÖK25, ÖK26, ÖK27, ÖK27, ÖK29, ÖK30, ÖK31, ÖK32, ÖK33
	Yetersiz	6	ÖK5, ÖK7, ÖK10, ÖK17, ÖK22, ÖK23

Tablo 4.1’de verilen okul müdürlerinin ders denetimi yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında öğretmenlerin büyük bir bölümünün müdürlerinin ders denetimi yapmaya ilişkin yeterliliğinin “yeterli” olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Araştırmada müdürlerinin denetim açısından gereken yeterliliğe yeterince sahip olduğunu düşünen öğretmenlerin müdürlerinin derslerine katılarak gözlem yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşleri “Yeterli” şeklinde görüş belirten bazı katılımcıların görüşleri şunlardır:

“Yeterli. Dersimize girip dinliyor” (Görüşme Formu: ÖK1)

“Var. Derse katılarak” (Görüşme Formu: ÖK2)

“Evet. Ders denetleme ölçeği var oradaki kriterlere göre yapıyor” (Görüşme Formu: ÖK3)

“Evet, yeterliliği var. Ders esnasında misafirimiz olup bizi gözlemliyor ve fikir alışverişinde bulunuyor. Yapıcı eleştirileriyle olumlu dönütler almamızı sağlıyor” (Görüşme Formu: ÖK13)

“Evet. Dersi gözlemleyerek ve ders dışında sınıfta karşılaşılan problemlerle yakından ilgilenerek problemin çözümünü sağlar. ” (Görüşme Formu: ÖK16)

“Evet ders denetim kriterleri çerçevesinde de denetim yapıyor” (Görüşme Formu: ÖK21)

“Okul müdürümüz bu alanda tam yeterlidir. Denetimi de çok iyi bir biçimde yapar” (Görüşme Formu: ÖK30)

“Evet. Başarı analizi ve görüşmeler yaparak denetliyor” (Görüşme Formu: ÖK33)

Okul müdürlerini ders denetimi yapabilme adına yetersiz gören öğretmenler ise bu durumu farklı branştan olmaları ve sadece evrak kontrolü yapmaları ile açıkladıkları görülmektedir. Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin “Yetersiz” şeklinde görüş bildiren bazı katılımcılar şunları belirtmişlerdir:

“Yeterli değil bence. Alanımız farklı. ” (Görüşme Formu: ÖK5)

“Yeterliliği yok çünkü branşlar farklı okul içi evrakları denetliyor” (Görüşme Formu: ÖK7)

“Yeterlilik düşük. Genelde evrak kontrolü yapılarak denetim yapılıyor.” (Görüşme Formu: ÖK17)

“Yeterliliği yok sanki. Dersime girip gözlem yapıp notlar alıyor. Görüşlerini açıklıyor. ” (Görüşme Formu: ÖK22)

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimi öncesi öğretmenlerle görüşme yapmalarına yönelik görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimi öncesi öğretmenlerle görüşmesine

yönelik görüşleri “Evet”, “Bazen” ve “Hayır” olmak üzere analiz edilerek aşağıda Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. *Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Öncesi Öğretmenlerle Görüşmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri*

Tema	Kod	f	Görüşmeci Kodları
Denetim Öncesi Öğretmenlerle Görüşme	Evet	26	ÖK2, ÖK3, ÖK4, ÖK7, ÖK9, ÖK10, ÖK11, ÖK12, ÖK13, ÖK14, ÖK15, ÖK16, ÖK17, ÖK18, ÖK19, ÖK21, ÖK22, ÖK23, ÖK24, ÖK25, ÖK26, ÖK28, ÖK30, ÖK31, ÖK32, ÖK33
	Bazen	3	ÖK5, ÖK6, ÖK20
	Hayır	4	ÖK1, ÖK8, ÖK27, ÖK29

Tablo 4.2’de bakıldığında, öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimi öncesi kendileriyle görüşmesine yönelik görüşlerinde en fazla katılımın yaptığını ifade edenler olduğu ve bunu yapmadığı şeklinde görüş bildirenlerin izlediği görülürken en az katılımın ise bazen yaptığı şeklinde görüş bildirenlerin olduğu görülmüştür.

Araştırmada müdürlerinin denetim öncesi öğretmenlerle görüştüğünü belirten öğretmenler farklı şekillerde de olsa müdürlerinin kendileriyle görüştüğünü belirtmişlerdir. Okul müdürlerinin ders denetimi öncesi öğretmenlerle görüşmesine yönelik görüşleri “Evet” şeklinde görüş belirten bazı katılımcılar şunları söylemişlerdir:

“Sadece 1 ders önce bileği amaçlı haber verir” (Görüşme Formu: ÖK9)

“Kurul toplantılarında ders denetimi yapacağını belirtiyor” (Görüşme Formu: ÖK11)

“Öğretmenlerle genel bir konuşma yapılıyor ” (Görüşme Formu: ÖK21)

“Öğretmenler kurulunda geleceğini söyledi başka bilgi vermedi” (Görüşme Formu: ÖK23)

“Haber veriyor. Kırmadan dökmeden söyleyeceğini söylüyor ” (Görüşme Formu: ÖK24)

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ayırdıkları süreye ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimine ayırdığı süreye ilişkin görüşleri “1 ders saati” alt teması altında “yeterli” ve “yetersiz” olmak üzere iki farklı kod altında analiz edilerek aşağıda Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Okul Müdürlerinin Ders Denetimine Ayırdığı Süreye İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	f	Görüşmeci Kodları
Ders denetimi	1 ders saati	Yeterli	25	ÖK2, ÖK5, ÖK6, ÖK7, ÖK9, ÖK10, ÖK11, ÖK12, ÖK15, ÖK16, ÖK17, ÖK18, ÖK19, ÖK21, ÖK22, ÖK23, ÖK25, ÖK26, ÖK27, ÖK28, ÖK29, ÖK30, ÖK31, ÖK32, ÖK33
		Yetersiz	8	ÖK1, ÖK3, ÖK4, ÖK8, ÖK13, ÖK14, ÖK20, ÖK24

Tablo 4.3’te okul müdürünün ders denetimine ayırdığı süreye ilişkin görüşlerine bakıldığında “1 ders saati” ayrıldığı görülmüştür. Bu sürenin yeterli olup-olmamasına ise katılımcıların çoğunun “yeterli” şeklinde görüş bildirdiği görülürken bir ders saatinin “yetersiz” olduğunu belirtenler de bulunmaktadır.

Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimine ayırdığı süreye ilişkin görüşleri “1 ders saati ve yeterli” şeklinde görüş belirten katılımcıların görüşleri şunlardır.

“1 ders saati. Bence yeterli. ”(Görüşme Formu: ÖK2)

“En fazla bir ders saati ayırıyor. Belirtilen esaslar çerçevesinde yeterli olduğu düşünülüyor.”(Görüşme Formu: ÖK7)

“Bir ders saati ayırıyor. Yeterli olduğunu düşünüyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK11)

“1 saat. Yeterli bence”(Görüşme Formu: ÖK12)

“Yeterli olduğunu düşünüyorum 1 saat denetimin”(Görüşme Formu: ÖK15)

“Bir ders saati. Yeterli olduğunu düşünüyorum”(Görüşme Formu: ÖK16)

“1 derste denetimi tamamlıyor. Plan defter kontrolü vs. ”(Görüşme Formu: ÖK17)

“1 ders saati ayırıyor. Yeterli olduğunu düşünüyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK22)

“Yeterli olur 1 ders saati. ”(Görüşme Formu: ÖK23)

“10-40 dk. Yeterli bence”(Görüşme Formu: ÖK25)

“Uzaktan gözlem ve görüşmeler yoluyla yapılıyor. Yeterlidir.”(Görüşme Formu: ÖK33)

Okul müdürlerinin ders denetimine ayırdığı süreye ilişkin “1 ders saati ve yetersiz” şeklinde görüş belirten katılımcıların görüşleri şunlardır.

“1 ders saati. Bence yeterli değil. Daha fazla süre olabilir.”(Görüşme Formu: ÖK3)

“1ders saati. Tabi ki de ders denetimi 1 ders saatiyle yeterli ve sınırlı olamaz sonuçta eğitim bir bütündür. Fakat kalabalık bir okulda imkanlar çerçevesinde denetim için yapılabilecek çokta bir şey yok. ”(Görüşme Formu: ÖK13)

“Çoğu zaman bir ders saati ayırıyor. Bir yıla kıyaslayınca 1ders saati yetersiz oluyor öğrencinin durumu öğretmenin performansını yansıtmaya biliyor. ”(Görüşme Formu: ÖK20)

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisine yönelik görüşlerinin çoğunluğunun görüşü “Olumlu ve gerekli” yönünde iken bazılarının görüşü “Olumsuz ve gereksiz” şeklinde aşağıda Tablo 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.4. Okul Müdürlerinin Ders Denetiminin Rehberlik ve Denetim Sürecine Etkisine Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Kod	f	Görüşmeci Kodları
Ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisi	Olumlu/Gerekli	23	ÖK1, ÖK2, ÖK3, ÖK4, ÖK6, ÖK9, ÖK11, ÖK12, ÖK13, ÖK15, ÖK16, ÖK17, ÖK18, ÖK20, ÖK21, ÖK22, ÖK27, ÖK28, ÖK29, ÖK30, ÖK31, ÖK32, ÖK33
	Olumsuz/Gereksiz	10	ÖK5, ÖK7, ÖK8, ÖK10, ÖK14, ÖK19, ÖK23, ÖK24, ÖK25, ÖK26

Tablo 4.4’de okul müdürlerinin ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisine dair öğretmen görüşlerine bakıldığında çoğunun “Olumlu/Gerekli” şeklinde görüş bildirdiği görülürken geri kalan kısmının “Olumsuz ve gereksiz” şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Okul müdürlerinin ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisine dair öğretmenlerin görüşleri “Olumlu/Gerekli” şeklinde görüş belirten katılımcıların görüşleri şunlardır.

“Güzel uygulama ama eksiklikleri var. ”(Görüşme Formu: ÖK1)

“Olumlu. Kendimde gördüğüm eksiklikleri görmeme yardımcı olabilir ya da farkında olmadığım güçlü yönlerimin farkına varabilirim. ”(Görüşme Formu: ÖK3)

“Olumlu, denetim olarak bence en uygunu. Öğretmenin gördüğü olumlu olumsuz süreçler daha ivedilikle çözülür”(Görüşme Formu: ÖK4)

“Çok faydalı oluyor”(Görüşme Formu: ÖK9)

“Verimli ve faydalı olduğunu düşünüyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK11)

“Yapılan denetim rehberlik süreci açısından gerekli ve olumlu ama denetim süreci açısından bence gereksiz”(Görüşme Formu: ÖK13)

“Olumlu, yapıldığı zaman eksiklerimizin görüşülüp düzeltilmesi açısından faydalı olacağını düşünüyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK15)

“Kendimizi geliştirmede olumlu katkısı olduğunu düşünüyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK18)

Okul müdürünün ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisine dair görüşleri “Olumsuz/Gereksiz” şeklinde olan katılımcıların görüşleri şunlardır.

“Olumsuz ve bir amacı olduğunu düşünmüyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK5)

“Olumsuz bence ve yetersiz kalıyor”(Görüşme Formu: ÖK7)

“Olumsuz, yapılması gerektiği için yapıyorlar”(Görüşme Formu: ÖK10)

“Olumsuz ve gerekli değil, öğretmenin başarısı öğrencilerin başarısından anlaşılabilir. ”(Görüşme Formu: ÖK14)

“Olumsuz, ders yılına yayılması daha uygun. ”(Görüşme Formu: ÖK19)

“ Prosedür tamamlanıyor aslında hiç gerek yok”(Görüşme Formu: ÖK23)

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Öğretmenler, okul müdürünün ders denetimi esnasında kendilerini nasıl hissediyor?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek okul müdürünün ders denetimi esnasında öğretmenlerin hislerine yönelik görüşleri “Rahat”, “Normal” ve “Gergin/Stresli” olmak üzere analiz edilerek aşağıda Tablo 4.5’te verilmiştir.

Tablo 4.5. Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Esnasında Öğretmenlerin Hislerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kod	f	Görüşmeci Kodları
Ders denetimi esnasında öğretmenlerin duyguları	Rahat	18	ÖK3, ÖK6, ÖK9, ÖK10, ÖK11, ÖK15, ÖK17, ÖK19, ÖK20, ÖK21, ÖK22, ÖK26, ÖK27, ÖK28, ÖK29, ÖK30, ÖK31, ÖK33
	Normal	7	ÖK5, ÖK8, ÖK13, ÖK14, ÖK16, ÖK25, ÖK32
	Gergin/stresli	8	ÖK1, ÖK2, ÖK4, ÖK7, ÖK12, ÖK18, ÖK23, ÖK24

Tablo 4.5’te Okul müdürünün ders denetimi esnasında öğretmenlerin hislerine yönelik görüşlerine bakıldığında katılımcıların büyük kısmının görüşünü “Rahat” olarak ifade ettiği görülürken diğerlerinin ise “Gergin/stresli” ve “Normal” olarak ifade ettiği görülmüştür.

Okul müdürünün ders denetimi esnasında öğretmenlerin hislerine yönelik görüşleri “Rahat” olarak görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

*“Rahat her zaman ki gibi öğrencilerime nasıl ders anlatıyorsam yani.
”(Görüşme Formu: ÖK3)*

“Rahat, rutin ders anlatımım aynen devam ediyor. ”(Görüşme Formu: ÖK15)

“Evraklarım tam ve gayet rahat”(Görüşme Formu: Ö17)

“Herhangi bir farklılık hissetmem. Ders sürecine devam ederim. ”(Görüşme Formu: ÖK19)

“Herhangi bir sıkıntı yaşamıyorum genel olarak rahatım fakat öğrenci ve sınıfın durumuna göre öğretmenin de performansının değiştiğini düşünüyorum.İders saati ve 1sınıfla öğretmenin genel olarak yargılanmaması taraftarıyım. ”(Görüşme Formu: ÖK20)

“Kendimden emin ve rahat”(Görüşme Formu: ÖK21)

“Biraz daha dikkatli ve özenli olmaya çalışıyorum. Büyük stres yaşamıyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK22)

Okul müdürünün ders denetimi esnasında öğretmenlerin hislerine yönelik görüşleri “Normal” olarak görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Normal ders akışı benim için devam ediyor”(Görüşme Formu: ÖK5)

“Ders denetimi esnasında sınıfın doğal ortamında ki gibi olağan hissediyorum”(Görüşme Formu: ÖK13)

Okul müdürünün ders denetimi esnasında öğretmenlerin hislerine yönelik görüşleri “Gergin/Stresli” olarak görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Gergin oluyorum, rahat hissetmiyorum. ”(Görüşme Formu: ÖK1)

“Gergin oluyorum. Öğretmenin sıkboğaz edilir gibi bir denetlenmesini doğru bulmuyorum”(Görüşme Formu: ÖK7)

“Gergin oluyorum gereksiz önemsiz yararsız bir iş için zaman harcanıyor”(Görüşme Formu: ÖK23)

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi “Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimlerinin mesleki gelişimlerine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimini mesleki gelişim sürecine etkilerine ilişkin görüşleri; “Gerekli/faydalı”, “Önemli” ve “Gereksiz/etkisiz” olmak üzere analiz edilerek aşağıda Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6. *Okul Müdürlerinin Ders Denetiminin Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Sürecine Etkilerine İlişkin Görüşleri*

Tema	Kod	f	Görüşmeci Kodları
Ders Denetiminin Mesleki Gelişim Sürecine Etkileri	Gerekli/ faydalı	15	ÖK1, ÖK6, ÖK7, ÖK9, ÖK11, ÖK13, ÖK16, ÖK18, ÖK19, ÖK20, ÖK22, ÖK27, ÖK30, ÖK31, ÖK33
	Önemli	5	ÖK3, ÖK4, ÖK8, ÖK15, ÖK21
	Gereksiz/etkisiz	13	ÖK2, ÖK5, ÖK10, ÖK12, ÖK14, ÖK17, ÖK23, ÖK24, ÖK25, ÖK26, ÖK28, ÖK29, ÖK32

Tablo 4.6’da okul müdürünün ders denetiminin öğretmenlerin mesleki gelişim sürecine etkilerine ilişkin görüşlerine bakıldığında en fazla katılımın “Gerekli/faydalı” olduğu görülürken bunu sırasıyla; Gereksiz/etkisiz” ve “Önemli” temalarının izlediği görülmüştür.

Öğretmenlerin Okul Müdürünün Ders Denetiminin Mesleki Gelişim Sürecine Etkilerine İlişkin Görüşleri “Gerekli/faydalı” şeklinde görüş katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Gerekli. Ancak okul müdürü yeterli düzeyde olmalı. ”(Görüşme Formu: ÖK1)

“Gerekli. Mesleki gelişim için önemli faktörlerden biri fakat yıl içerisinde her yönüyle bir adil değerlendirme olmalı”(Görüşme Formu: ÖK7)

“Geri dönüt alındığı için mesleki gelişim açısından faydalı buluyorum. Bizi dışarıdan birinin gözlemlenmesi sayesinde belki de bize normal gelen hatalarımızın farkına varabiliriz. Ya da olumlu dönütlerle kendimizi motive edebiliriz. ”(Görüşme Formu: ÖK13)

“Gerekli olduğunu düşünüyorum. Eksik ve üstünde durulması gereken konuların ve durumların fark edilmesini sağlar. ”(Görüşme Formu: ÖK16)

“Mesleki gelişim açısından çok gerekli bulmuyorum. Her meslek için geçerli olan şey, meslek çalışanın kendini kendi işinde geliştirmeye çabalı olmasıdır. Gereken budur. ”(Görüşme Formu: ÖK22)

“Gerekli ama uzaktan yapılması gereken bir denetim. Öğretmenin çalışma alanına fiilen girilmemelidir.”(Görüşme Formu: ÖK33)

Öğretmenlerin Okul Müdürünün Ders Denetiminin Mesleki Gelişim Sürecine Etkilerine İlişkin Görüşleri “Önemli” şeklinde görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Önemli. Farkındalıklarımın artması açısından gerekli olduğunu düşünüyorum”(Görüşme Formu: ÖK3).

“Önemli. Gelişim için şart. ”(Görüşme Formu: ÖK8)

“Önemli. Denetim sadece evrak denetimi oluyorsa meslek açısından bana bir getirisi olmaz ama ders anlatımı ve öğrenciyle diyalogum açısından olacaksa her türlü dönüt benim için mesleğim için artıdır. ”(Görüşme Formu: ÖK15)

Öğretmenlerin Okul Müdürünün Ders Denetiminin Mesleki Gelişim Sürecine Etkilerine İlişkin Görüşleri “Gereksiz/etkisiz” şeklinde görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Bir katkısı olduğunu düşünmüyorum.” (Görüşme Formu: ÖK5)

“Etkisiz eleman” (Görüşme Formu: ÖK10)

“Mesleki gelişimime hiçbir faydası yok” (Görüşme Formu: ÖK12)

“Hiç bir faydası yok diye düşünüyorum” (Görüşme Formu: ÖK23)

“Gereksiz buluyorum” (Görüşme Formu: ÖK28)

“Mesleki gelişime katkısı yok. (ilk yıllar hariç)” (Görüşme Formu: ÖK29)

“Herhangi bir etkisi yok” (Görüşme Formu: ÖK32)

4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve öğretmenlere görüşlerini ifade etme imkânına ilişkin görüşleri nedir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve öğretmenlere görüşlerini ifade etme imkânına ilişkin görüşleri; “Veriliyor”, “Kısmen” ve “Hayır” olmak üzere analiz edilerek aşağıda Tablo 4.7.’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Ders Denetiminden Sonra Geri Dönüt İçin Yeterli Zaman, Açıklama, Rehberlik, Yönlendirme ve Öğretmenlere Görüşlerini İfade Etme İmkânına İlişkin Görüşleri

Tema	Kod	f	Görüşmecı Kodları
Ders denetiminden sonra öğretmenlere görüşlerini ifade etme imkânı vermesi	Evet	25	ÖK2, ÖK3, ÖK4, ÖK6, ÖK8, ÖK9, ÖK10, ÖK13, ÖK14, ÖK15, ÖK16, ÖK18, ÖK19, ÖK21, ÖK22, ÖK24, ÖK25, ÖK26, ÖK27, ÖK28, ÖK29, ÖK30, ÖK31, ÖK32, ÖK33
	Kısmen	2	ÖK11, ÖK12
	Hayır	6	ÖK1, ÖK5, ÖK7, ÖK17, ÖK20, ÖK23

Tablo 4.7.'de okul müdürlerinin ders denetiminden sonra öğretmenlere geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve görüşlerini ifade etme imkânı vermesine ilişkin görüşlerine bakıldığında katılım sağlanan temanın “Evet” şeklinde olduğu görülürken, sırasıyla “Hayır” ve “Kısmen” şeklinde görüş belirttiği görülmüştür.

Öğretmenlerin Okul Müdürünün Ders Denetiminden Sonra Geri Dönüt İçin Yeterli Zaman, Açıklama, Rehberlik, Yönlendirme ve Öğretmenlere Görüşlerini İfade Etme İmkânına İlişkin Görüşleri “Evet” şeklinde görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Evet. Bu fırsatı veriyor. ”(Görüşme Formu: ÖK15)

“Evet. Şu ana kadar olumsuz bir dönüt olmadı. ”(Görüşme Formu: ÖK25)

Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve öğretmenlere görüşlerini ifade etme imkânı vermesine ilişkin görüşleri “Hayır” şeklinde görüş belirten ÖK 7 şunları söylemiştir:

“Daha verildiğini görmedim ”(Görüşme Formu: ÖK7)

4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi “Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin beklentileri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentileri; “Mevcut haliyle devam etmeli”, “Adaletli, yenilikçi ve güler yüzlü olması”, “Rehberlik ve etkileşim”, “Beklentim yok” ve “Denetim olmaması” olmak üzere analiz edilerek aşağıda Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. Okul Müdüründen Ders Denetimi İlişkin Öğretmenlerin Beklentileri

Tema	Kod	f	Görüşmeci Kodları
Öğretmenlerin beklentileri	Mevcut haliyle devam etmeli	8	ÖK2, ÖK17, ÖK19, ÖK20, ÖK23, ÖK30, ÖK31, ÖK33
	Adaletli, yenilikçi ve güler yüzlü olması	10	ÖK3, ÖK6, ÖK7, ÖK10, ÖK11, ÖK18, ÖK21, ÖK24, ÖK27, ÖK28
	Rehberlik ve etkileşim	8	ÖK1, ÖK4, ÖK5, ÖK8, ÖK14, ÖK15, ÖK16, ÖK22
	Beklentim yok	5	ÖK12, ÖK25, ÖK26, ÖK29, ÖK32
	Denetim olmaması	3	ÖK9, ÖK12, ÖK13

Tablo 4.8'e bakıldığında öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerine bakıldığında en fazla katılım sağlanan temanın "Adaletli, yenilikçi ve güler yüzlü olması" şeklinde görüş bildirenler olduğu görülürken bunu sırayla "Rehberlik ve etkileşim", "Mevcut haliyle devam etmeli", "Beklentim yok", ve "Denetim olmaması" şeklinde görüş belirtenlerin izlediği görülmüştür.

Öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerine ilişkin "Mevcut haliyle devam etmeli" şeklinde görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

"Böyle iyi bence devam etsin"(Görüşme Formu: ÖK2)

"Aynı şekilde devam edebilir. Ama bir ders saatiyle değil çoklu açılardan değerlendirmesi taraftarıyım"(Görüşme Formu: ÖK20)

"Mevcut durumdan gayet memnunum. Müdürümüz rahatsızlık vermez"(Görüşme Formu: ÖK33)

Öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerine "Adaletli, yenilikçi ve güler yüzlü olması" şeklinde görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

"Önyargılı olmaması ve adil olabilmesi. "(Görüşme Formu: ÖK3)

"Güler yüzlü olsa yeter"(Görüşme Formu: ÖK10)

“Adil ve objektif olmasını isterim. ”(Görüşme Formu: ÖK11)

“Öğretmenini dinleyen, anlayışlı, hoşgörülü, açık sözlü, yenilikçi olmasını isterim” (Görüşme Formu: ÖK18)

“Objektif olup nesnel davranması”(Görüşme Formu: ÖK21)

“Adaletli olması”(Görüşme Formu: ÖK24)

Öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerine “Rehberlik ve etkileşim” şeklinde görüş belirten katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Önce ve sonrasında görüşülüp tartışılmalı. ”(Görüşme Formu: ÖK1)

“Derste öğrencilerle etkileşimli olabilir”(Görüşme Formu: ÖK4)

“Rehberlik ve sonrasında geri dönüt almak isterim. ”(Görüşme Formu: ÖK5

“Rehberlik ve paylaşım olmalı, sadece evrak üstüne olmaması. ”(Görüşme Formu: ÖK15)

“Olumsuz gördüğü yönleri yapıcı bir şekilde ifade etmesini olumlu gördüğü konular hakkında açıklama yapmasını beklerim”(Görüşme Formu: ÖK16)

Öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerine “Beklentim yok” şeklinde görüş belirten odlu katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Herhangi bir beklentim yok. ”(Görüşme Formu: ÖK25)

Öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerine “Denetim olmaması” şeklinde görüş belirten ÖK9, ÖK12, ÖK13 görüşme kodlu katılımcılar şunları söylemişlerdir.

“Ders denetiminin gereksiz olduğunu düşünüyorum” (Görüşme Formu: ÖK12)

“Sonuçta hepimiz belirli aşamalardan geçerek öğretmen oluyoruz. Aslında ilk yıllarda rehberlik amacıyla ders denetimi yapılabilir. İlerleyen yıllarda

*buna gerek olduğunu düşünmüyorum. Yani ders denetimi yapılmayabilir.
”(Görüşme Formu: ÖK13)*

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşlerinin incelendiği bu çalışmada;

Öğretmenlerin okul müdürlerinin ders denetimi yeterliğine ilişkin görüşlerine bakıldığında en fazla katılım olan temanın “Yeterli” şeklinde görüş bildirenlere ait olduğu görülürken çok az öğretmenin ise “Yetersiz” olarak görüş bildirdiği görülmüştür. Okul müdürlerinin ders denetimine dair yeterliliğinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulgunun Başar'ın (1981) “eğitim- öğretimin geliştirilmesi için önemli olan denetim görevini yeterince yerine getiremedikleri” bulgusuyla kısmen örtüştüğü görülmüştür. Kazak'ın (2013) araştırma bulgusu olan “olumlu görüş bildirdikleri” bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülmüştür. Literatürde iki çalışmada da benzer sonuçların olması çalışmanın bulgusunu güçlendirdiği şeklinde yorumlanmıştır. Okul müdürlerinin ders denetiminde yeterli olması ve bunun astları tarafından kabul görmesi denetim için vazgeçilmez öneme sahip olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimi öncesi öğretmenlerle görüşmesine yönelik görüşlerine bakıldığında; büyük çoğunluğun yöneticilerinin denetim öncesi görüşme yapıldığını ifade edenler olduğu ve bunu olumsuz görüş bildirenlerin izlediği görülürken en az katılımın ise zaman zaman görüşme yaptığını bildirenlerin olduğu görülmüştür. Okul müdürlerinin ders denetiminden önce haberdar ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetimine ayırdığı süre, alan, konu yeterliğine ilişkin görüşlerine bakıldığında en fazla katılımın “1 ders saati ve yeterli” şeklinde görüş bildirdikleri görülürken “1 ders saati ve yetersiz” temasına katılımın daha az olduğu görülmüştür. Bu sonuçtan yola çıkarak okul müdürlerinin çoğunun ders

denetimini 1 ders saatinde ve yeterli olacak şekilde yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu bulgunun Dönmez ve Demirtaş (2018)'in “bir gün ya da bir ders saati gözlem yöntemiyle yapılabileceği” bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülmüştür. İki çalışmada da benzer bulgunun elde edilmesi öğretmenlerin ders denetimini bir ders saati olarak yeterli gördükleri şeklinde yorumlanmıştır.

Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetiminin rehberlik ve denetim sürecine etkisine dair görüşlerine bakıldığında çoğunun “Olumlu/Gerekli” şeklinde görüş bildirdiği görülürken geri kalan kısmının “Olumsuz/Gereksiz” şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür. Buradan yola çıkarak okul müdürlerinin ders denetiminin rehberlik ve denetim süreci açısından öğretmenler tarafından olumlu ve gerekli olarak karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulgunun Yeşil ve Kış'ın (2015) elde ettiği “ders denetimlerinin öğretmenlere katkısının olduğunu düşündükleri ve ders denetimlerinin en fazla katkısının öğretmenlerin eksiklerini görmesini sağladığı” bulgusunu desteklediği görülmüştür. Çağdaş denetim anlayışıyla yapılan denetimin rehberlik işlevinin de olması katma değer yaratmaktadır.

Okul müdürünün ders denetimi esnasında öğretmenlerin duygu ve hislerine yönelik görüşlerine bakıldığında katılımcıların büyük kısmının görüşünü “Rahat” olarak ifade ettiği görülürken diğerlerinin ise “Gergin/stresli” ve “Normal” olarak ifade ettiği görülmüştür. Buradan hareketle okul müdürünün ders denetimi sırasında öğretmenlerin genellikle rahat oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetiminin mesleki gelişim sürecine etkilerine ilişkin görüşlerine bakıldığında en fazla katılımın “Gerekli/faydalı” olduğu görülürken bunu sırasıyla; Gereksiz/etkisiz” ve “Önemli” temalarının izlediği görülmüştür. Ders denetiminin öğretmenlerin mesleki gelişim sürecine katkı sağladığı ve bunun öğretmenler tarafından faydalı ve gerekli olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgunun Yeşil ve Kış'ın (2015) elde ettiği “ders denetimlerinin öğretmenlere katkısının olduğunu düşündükleri ve ders denetimlerinin en fazla katkısının öğretmenlerin eksiklerini görmesini sağladığı” bulgusunu desteklediği görülmüştür. Ayrıca Dönmez ve Demirtaş'ın (2018) yönetim ile öğretmen arasında iletişim ve etkileşimi arttırdığı bulgusuyla da benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerin okul müdürünün ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve öğretmenlere görüşlerini ifade etme imkânına ilişkin görüşlerine bakıldığında en çok katılım sağlanan temanın “Evet” şeklinde olduğu görülürken, sırasıyla “Hayır” ve “Kısmen” şeklinde görüş belirtenlerin izlediği görülmüştür. Elde edilen bulgunun Yeşil ve Kış’ın (2015) ulaştığı öğretmenlerin eksikliğini görmesini sağladığı bulgusuyla benzerlik gösterdiği ve denetim sonrasında dönütlerde bunun ortaya konulduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin okul müdüründen ders denetimi ilişkin beklentilerine bakıldığında en fazla katılım sağlanan temanın “Adaletli, yenilikçi ve güler yüzlü olması” şeklinde görüş bildirenler olduğu görülürken bunu sırayla “Rehberlik ve etkileşim”, “Mevcut haliyle devam etmeli”, “Beklentim yok”, ve “Denetim olmaması” şeklinde görüş belirtenlerin izlediği görülmüştür. Okul müdürlerinin ders denetiminde adaletli, yenilikçi ve güler yüzlü olmalarının beklendiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

- Okul müdürlerinin ders denetim yetkinliklerini ve yeterliliklerini arttırmak için hizmet içi eğitimler vb. çalışmalar yapılabilir.
- Okul müdürlerinin ders denetimlerinde beklenen adil, yenilikçi, hoşgörülü ve objektif olarak yapmaları ve mesleki etik ilkelerin uygulanması için çalışmalar yapılabilir ve gerekli tedbirler alınabilir. Eğitim sisteminde en çok ihtiyaç duyulan konular olarak görülmektedir.
- Öğretmenlerin görüşleri belli bir süre geçtikten sonra tekrar görüşlerine başvurularak herhangi bir değişimin olup olmadığı incelenebilir.
- Öğretmenlerin önerileri dikkate alınarak ders denetimi yenilenebilir ve farklılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş. (2010). Okul Yönetiminde Personel Eğitim ve İşletmecilikle İlgili İşler. V. Çelik, (Ed.), *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi içinde* (142-176). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, İ. (2013). *Öğretimde denetim: durum saptama, değerlendirme ve geliştirme* (4.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, M. (2014). *Çağdaş eğitim denetimi* (6. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.
- Balkar, B. ve Şahin, S. (2011). Okul müdürlerinin denetçi olarak yetiştirilmesine ilişkin yeni bir yaklaşım: öğrenme için denetim uygulaması. *III. Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi*, 22-24 Haziran 2011, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Başar, H. (1981). Okul Yöneticilerinin Denetim Görevi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Başar, H. (1995). *Eğitim denetçisi*. 3. basım. Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Başar, H. (2013). Okulda denetim. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Ders Notları. Erişim Adresi ve Tarihi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~alerbas/> adresinden 11 Şubat 2020 tarihinde edinilmiştir.
- Beycioğlu, K. ve Dönmez, B. (2009). Eğitim denetimini yeniden düşünmek. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 71-93.
- Bige, E. F. (2014). *İlkokul müdürlerinin ders denetimleri ile ilgili öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* 11.baskı. Ankara: Pegem Yayınları.
- Bursalıoğlu, Z. (2015). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çelikten, M. (2010). Okul Örgütü ve Yönetimi. V. Çelik, (Ed.) *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dönmez, B., Demirtaş, Ç. (2018). Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Görevlerine İlişkin Okul Müdürleri ve Öğretmenlerin Görüşleri (Adıyaman İli Örneği), Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Issn: 1308–9196
- Duykuluoğlu, A. (2016). Lise Müdürlerinin Ders Denetim Görevine İlişkin Öğretmen Görüşleri, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara

- Ekiz, D. (2003) *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş*, Ankara, Anı.
- Gökçe, F. (1994). Eğitimde Denetimin Amaç ve İlkeleri, *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 73-78
- Hayrullah, P. (2012). *Eğitim Denetimi Türkiye Yunanistan Bulgaristan Örneği*. Edirne: Bakes Yayınları.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.19942&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Okul%20%C3%96ncesi> adresinden 06.02.2020 tarihinde ulaşılmıştır.
- Karaaslan, B.(2008). *İlköğretim okulu İngilizce Öğretmenlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşleri (Muğla İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Kayıkçı, K. ve Şarlak, Ş. (2009). *İlköğretimde denetimin etkili işleyişini zorlaştıran ve zayıflatan örgütsel engeller*, I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Eğitim Denetimi Sempozyumu, Ankara, 22-23 Haziran
- Kayıkçı, K., Özdemir, İ., Özyıldırım, G. (2018). Denetim Anlayışı ve Uygulamalarındaki Değişimler Hakkında Okul Müdürlerinin Görüşleri, *İlköğretim Online*, 2018; 17(4): s. 2170-2187. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>, doi 10.17051/ilkonline.2019.506995
- Kazak, E. (2013). Ders Denetimindeki Uygulama Farklılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, E-ISSN:2148-2667, 1 (1), 15-26
- Köybaşı, F., Uğurlu, C. T., Ağıroğlu Bakır, A., Karakuş, B. (2017). İlkokullarda Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri, *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 12/4, p. 327-344, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11176>, ISSN: 1308-2140, Ankara
- MEB, (1991). İlköğretim Kurumları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi, Tebliğler Dergisi, Sayı: 2346
- MEB, (1993). Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği, Tebliğler Dergisi, Sayı: 2393.
- MEB, (2000). Okul-Kurum Müdürü Görev Tanımları, Tebliğler Dergisi, Sayı: 2508.
- MEB, (2003). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 25212 Sayılı Resmi Gazete.
- MEB, (2010). *Bilişim Araçları ile Performans Ölçme ve Değerlendirme Rehberi*. Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı Yayını.
- MEB, (2011). *Öğretmen Denetim Rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı Yayını.

- MEB, (2014). Milli Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete Sayı: 28941.
- MEB, (2016). *İlkokul / Ortaokul Rehberlik ve Denetim Rehberi*. Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı Yayını.
- Memduhoğlu, H. B. (2012). Öğretmen, yönetici, denetmen ve öğretim üyelerinin görüşlerine göre Türkiye’de eğitim denetimi sorunsalı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (1), 135-156.
- Özberk, B. (1998). *İlköğretim II. Kademe Ders Denetim Sorunları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
- Strauss, A., Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*. New Delhi: SAGE Publications.
- Taymaz, H. (1985). Öğrenci hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim yönetiminde denetleme ve değerlendirme sempozyumu*. Ankara: AÜEBF Yayınları.
- Taymaz, H. (2011). *Eğitim sisteminde teftiş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Taymaz, H. (2015). *Eğitim Sisteminde Teftiş Kavramlar İlkeler Yöntemler* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- UNESCO. (2007). Roles and functions of supervisors, reforming school supervision for quality improvement, international institute for educational planning, UNESCO.
- Yaman, E. (2009). Müfettişlerin rehberlik rollerini rehber öğretmenler değerlendiriyor. *International Online Journal of Educational Sciences*, 1 (1), 106-123.
- Yavuz, M. ve Yıldırım, A. (2009). *İlköğretim müfettişlerinin seçimi ve yetiştirilmelerine ilişkin öğretmen görüşleri*, I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Eğitim Denetimi Sempozyumu, Ankara: 22-23 Haziran.
- Yeşil, D., Kış, A. (2015). Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Cilt:2 Sayı:3
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz K. (2009) Okul müdürlerinin denetim görevi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 19-35.

EKLER

EK.1. Görüşme Formu

Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşme Formu

Okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısı

Alt () Orta () Yüksek ()

Çalıştığınız Kademe

Okulöncesi () İlkokul () Ortaokul () Lise ()

Kıdeminiz

Yaşınız

Cinsiyet

Branş

1. Okul müdürünüzün ders denetimine ilişkin yeterliği var mı? Nasıl denetim yapıyor?
2. Okul müdürünüz ders denetimi öncesi sizinle görüşüyor mu?
3. Okul müdürünüz ders denetimine ne kadar süre ayırıyor? Ve denetimin süre itibariyle yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
4. Yapılan denetimi rehberlik ve denetim süreci açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. Ders denetimi esnasında kendinizi nasıl hissediyorsunuz?
6. Ders denetimini mesleki gelişim süreci açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
7. Okul müdürü ders denetiminden sonra geri dönüt için yeterli zaman, açıklama, rehberlik, yönlendirme ve görüşlerinizi ifade etme fırsatı vermesine ilişkin görüşleriniz nedir?
8. Okul müdürünüzden ders denetimine ilişkin beklentileriniz nelerdir?

EK.1. Araştırma İzni Evrakları

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 16605029/44-E.4814209
Konu : Anket Uygulama İzni

05/03/2020

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 24/02/2020 tarih ve 3724 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans öğrencisi Bilge AYDAZER, danışmanı Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU sorumluluğunda "Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri" başlıklı proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Pamukkale ilçesinde yer alan ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2019/2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde uygulamaları, **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Mahmut OĞUZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
05/03/2020
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.
Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1 Merkeze fendi/DENİZLİ- Bilgi için :H. ERKOÇ-V.H.K.İ.-Sefa GELMİŞ-Şef
Elektronik A ğ : http://denizli.meb.gov.tr - Telefon : (0 258) 2342095
E-posta: ab20@meb.gov.tr -Strateji Şubesi Belgegeçer : (0 258) 2342099

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden dd9f-8dc9-3484-b6aa-86ed kodu ile teyit edilebilir.

Evrak Tarih ve Sayısı: 24/02/2020-E.3724

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

3/82
İ.Ö.

Sayı :93282220-302.08.01/
Konu :Anket Uygulama İzni - Bilge
AYDAZER

DENİZLİ VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi :Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 21/02/2020 tarih ve
302.08.01/E.15934 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Bilge AYDAZER'in, danışmanı Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU'nun sorumluluğunda, "Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri" başlıklı proje çalışmasına ilişkin anketi; Denizli ili Pamukkale ilçesindeki ilkokul/ortaokul/ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere uygulayabilmesi için gerekli iznin verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Erdiñ DURU
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER :
İlgi Yazı ve Ekleri (31 sayfa)

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

25 Şubat 2020

VALİY.

Tarandı-İşlemi Yapıldı:
Tarih:/...../20.....
Sayı :

Evrak Doğrulamak için : <http://dys.pau.edu.tr/enVision/Dogrula/ACL4ATR>

Kıvrıklı Yerleşkesi Rektörlük Binası 20160/DENİZLİ

Ayrıntılı bilgi için irtibat

: Hidayet VURAL

Tel: 0 (258) 296 21 51

Faks: 0 (258) 296 23 32

E-Posta: oid@pau.edu.tr

Elektronik Ağ:<http://www.pau.edu.tr/oidb>

Evrak Tarih ve Sayısı: 21/02/2020-E.15934

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sayı :30575850-302.08.01/
Konu :Ölçek Uygulama İzni - Bilge
AYDAZER

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nın 20.02.2020 tarih ve 15506 sayılı yazısı.

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö) Tezsiz Yüksek Lisans Programı 182182135 numaralı öğrencisi Bilge AYDAZER'in, danışmanı Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU sorumluluğunda "Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri" konulu proje çalışması kapsamında Denizli İli Pamukkale İlçesindeki ilkokul/ortaokul/ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden veri toplamak üzere ölçek uygulama isteğine ilişkin dilekçesi ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

EK :
İlgili Öğrenciye ait Belgeler

PAÜ- Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü Kınıklı Yerleşkesi Ayrıntılı bilgi için irtibat : Mustafa Gökhan ÇAVUŞOĞLU
(Eğitim Fakültesi Binası 4.kat) 20160 Denizli
Tel: 0 (025) 8 Faks: 0 (258) 296 12 01
E-Posta: egtbilens@pamukkale.edu.tr Elektronik Ağ:http://pau.edu.tr/egitimbilimleri

Evrak Tarih ve Sayısı: 21/02/2020-E.15934

Evrak Tarih ve Sayısı: 20/02/2020-E.15506

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Sayı :55256124-302.08.01/15506
Konu :Ölçek Uygulama- Bilge AYDAZER

20/02/2020

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜNE

Anabilim Dalımız Eğitim Yönetimi (İ.Ö) tezsiz yüksek lisans programı öğrencisi Bilge AYDAZER'in, dönem projesi için veri toplamak üzere, Denizli ili Pamukkale ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında ölçek uygulama isteğine ilişkin dilekçesi yazımız ekindedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN
Anabilim Dalı Başkanı

EKLER :

- 1- Dilekçe (1 Sayfa)
- 2- Tez Önerisi ve Ölçekler (Elden Verildi)

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığına

Anabilim Dalınız, Eğitim Yönetimi Tezsiz YL Programı 182182135 numaralı öğrencisiyim. Danışmanlığı Dr. Fatma ÇOBANOĞLU tarafından yürütülen "Okul Müdürlerinin Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri" başlıklı proje çalışmam kapsamında araştırma önerim doğrultusunda Denizli Pamukkale ilçesindeki ilkokullarda/ortaokullarda/ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden ekli ölçek aracılığı ile veri toplamak istiyorum. Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli iznin alınması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Adı Soyadı: Bilge AYDAZER

Adresi: Zeytinköy Hayırseverler Ortaokulu

Pamukkale/DENİZLİ

19.02.2020

EKLER _____ :

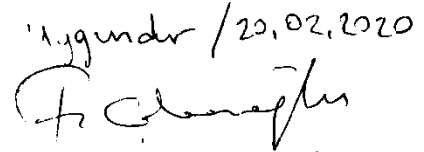
Ek-1: Başvuru Formu (ayse.meb.gov.tr alınacak başvuru formu)

Ek-2: Veli Onam Formu veya Gönüllü Katılım Formu

Ek-3: Tez Önerisi

Ek-4: Çalışma Materyali (Anket, Ölçek vb.)

Not: Dilekçe ve ekler ilgili Anabilim Dalı Başkanlığı aracılığı ile Enstitü Müdürlüğümüze gönderilecektir.

19.02.2020

Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİNE

19/02/2020

BAŞVURU NO	202002191713108528
ÜNİVERSİTE ADI	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
ENSTİTÜ ADI	EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ/EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, PLANLAMASI, EKONOMİSİ
BÖLÜM ADI	EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
ÜNVAN	Öğrenci
TC KİMLİK NUMARASI	29065471600
KONU	OKUL MÜDÜRLERİNİN DERS DENETİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
ARAŞTIRMA TÜRÜ	Proje
ÖRNEKLEM GRUBU	Öğretmen,
KAPSAM	Okul/Kurum,
İLLER	DENİZLİ
KURUM TÜRÜLERİ	Resmi İlkokul, Resmi Ortaokul, Resmi Anadolu Lisesi,
İLETİŞİM BİLGİLERİ	Adres: ZEYTİNKÖY HAYİRSEVERLER ORTAOKULU- Telefon: (505) 917-5196- Eposta: bilgedeyneli@hotmail.com

Yukarıda bilgileri bulunan proje uygulamaları için Milli Eğitim Bakanlığından gerekli izinlerin alınması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ek listesi

Proje Özeti
Katılım Kabul Formu
Veri toplama araçları

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Bilge
Soyadı	AYDAZER
Doğum Yeri ve Tarihi	DENİZLİ/1977
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
İletişim Adresi ve Telefonu	İstiklal Mahallesi 1193 sokak Turkuaz Apartmanı Kat:1 No:7 Pamukkale -DENİZLİ 0 505 917 51 96
Eğitim	
İlkokul	İstiklal İlkokulu
Ortaokul	Merkez Ortaokulu
Lise	Denizli Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Süleyman Demirel Üniv. Burdur Eğitim Fak. Müzik Öğretmenliği
Yabancı Dil	
Yabancı Dil Adı – SINAV ADI – Sınavın Yapıldığı ay ve yıl	
Varsa Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
2007-2008	Batman/Kozluk Yanıkkaya Köyü Yanıkkaya İlköğretim Okulu Müzik Öğretmeni
2008-2009	Denizli Ahmet Nuri Özsoy İlköğretim Okulu Müzik Öğretmeni
2017-2018	Denizli Ahmet Nuri Özsoy Ortaokulu Müdür Yardımcısı (Görevlendirme)
2018-2019	Denizli Zeytinköy Hayırseverler Ortaokulu Müdür Yardımcısı
2020-Halen Görevde	Denizli Zeytinköy Hayırseverler Ortaokulu Müdür Yardımcısı